

Det Europæiske Regionsudvalgs udtalelse — Grøn handlingsplan for SMV'er og grønt beskæftigelsesinitiativ

(2015/C 140/05)

Ordfører:	Satu Tietari (FI/ALDE), medlem af kommunalbestyrelsen i Säkylä
Basisdokumenter:	Meddelelse om en grøn handlingsplan for SMV'er COM(2014) 440 final Meddelelse om et grønt beskæftigelsesinitiativ COM(2014) 446 final

I. POLITISKE ANBEFALINGER

DET EUROPÆISKE REGIONSUDVALG,

1. I de seneste år er der i den politiske beslutningsproces i stigende grad blevet lagt vægt på udtrykket »grøn«, idet miljøspørgsmål er blevet af horisontal og overordnet karakter. I Europa 2020-strategien for intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst fastslås overgangen til en grøn og kulstoffattig økonomisk model som afgørende vigtig.
2. Et af de to meddelelsers centrale emner er »**grøn økonomi**«, der defineres som en model, »som sikrer vækst og udvikling, beskytter menneskers sundhed og trivsel, skaber ordentlige arbejdspladser, mindsker uligheder samt investerer i og beskytter biodiversiteten, herunder den tilhørende naturkapital, på grund af dens iboende værdi og væsentlige bidrag til menneskers trivsel og den økonomiske velstand«⁽¹⁾.
3. Overgangen til en grøn økonomi har direkte indflydelse på såvel de enkelte virksomheders som hele den europæiske økonomis konkurrenceevne. Ressourceknapheden øges. På stadigt flere områder stiger forbruget og nærmer sig grænsen for miljøets bæreevne. En rettidig overgang til en grøn økonomi i EU er ikke blot ønskelig, men også nødvendig for at bevare og styrke konkurrenceevnen og velstanden hurtigst muligt.
4. Det Europæiske Regionsudvalg støtter Kommissionens meddelelser om en grøn handlingsplan for SMV'er og et grønt beskæftigelsesinitiativ;
5. er enig i Kommissionens synspunkt, som kom til udtryk i begge meddelelser, om, at en succesrig overgang til en grøn økonomi er en afgørende faktor for EU's nuværende og fremtidige konkurrenceevne;
6. understreger den centrale rolle, som den offentlige sektor og de lokale og regionale myndigheder spiller med hensyn til at lette overgangen til en grøn økonomi. De offentlige myndigheder bør ud over at stimulere overgangen til en grøn økonomi tjene som forbilleder og referencepunkter i forbindelse med deres gennemførelse af projekter, programmer, lovgivning, kontraktindgåelse og jobskabelse i en ny tilgang baseret på grøn økonomi;
7. mener, at det er yderst vigtigt at fortsætte bestræbelserne på at fremme SMV'ernes grønne konkurrenceevne ved at forbedre adgangen til finansiering, give flere oplysninger, forenkle lovgivningen, reducere de administrative byrder og styrke en grøn virksomhedskultur;
8. støtter det grønne beskæftigelsesinitiativs målsætning om samspil mellem beskæftigelses- og miljøpolitikkerne med henblik på at støtte overgangen til en konkurrencedygtig, grøn og ressourceeffektiv økonomi;
9. fremhæver, at spørgsmålet om kvalifikationer især har betydning for de unge, der stadig er ramt af en lammende høj arbejdsløshed på mere end 22 % og skal være bedre forberedt til morgendagens job generelt og grønne job især;
10. finder det ligesom Kommissionen nødvendigt at revidere og ajourføre uddannelse, læseplaner og kvalifikations-systemer for at fremme overgangen til en grøn økonomi;

⁽¹⁾ Definition fra Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 1386/2013/EU af 20. november 2013 om et generelt EU-miljøhandlingsprogram frem til 2020 »Et godt liv i en ressourcebegrænset verden«. EUT L 354 af 28.12.2013, s. 171–200.

11. påpeger, at virksomhederne er meget forskellige fra hinanden. Nogle udbyder allerede grønne produkter og tjenesteydelser, men dem, der tilbyder mere traditionelle tjenesteydelser og produkter, kan også drage nytte, for eksempel ved at anvende mere miljøvenlige energiresourcer og råmaterialer.

Grundlæggende definitioner

12. Det Europæiske Regionsudvalg mener, at miljømæssige udfordringer både bør betragtes som en mulighed og en fare for de enkelte virksomheder, deres ansatte, arbejdsmarkederne og EU;

13. mener, at de grundlæggende udtryk og tal samt udgangspunktet for den grønne økonomi bør afklares og defineres, så der opnås enighed om udtrykkene og tallene, og så disse anvendes konsekvent og utvetydigt;

14. mener, at en succesrig overgang til en grøn økonomi er yderst vigtig for EU's nuværende og fremtidige konkurrenceevne, og at det derfor er af afgørende betydning at sikre en konsekvent anvendelse af udtrykkene;

15. understreger den regionale dimension af overgangen til en grøn økonomi og den centrale rolle, som de lokale og regionale myndigheder spiller i forbindelse med uddannelse, infrastruktur, støtte til lokale virksomheder og etablering af arbejdsformidling. Udvalget henleder dermed opmærksomheden på de grønne initiativer, der er taget på lokalt plan, som eksempler for andre områder i EU;

16. fremhæver de forskelligartede omstændigheder og udfordringer, der forekommer på lokalt niveau, og anmoder om, at der tages højde for regionernes særlige omstændigheder i forbindelse med overgangen til en grønnere økonomi;

17. understreger, at en succesrig grøn økonomi er forbundet med fem centrale elementer: 1) *reduktion*, som betyder, at forbruget af råvarer og energi skal nedbringes over hele linjen; 2) *brug af ren energi* med henblik på at undgå afhængighed af omverdenen, reducere emissionerne og skabe beskæftigelse; 3) *effektivitet*, som betyder, at råmaterialer og energi skal anvendes mere effektivt i hele værdikæden for produkter og tjenesteydelser; 4) *netværkssamarbejde* og udveksling af bedste praksis; udveksling af informationer mellem medlemsstaterne og sektorerne giver mulighed for at fremme udbuddet af grønne produkter og tjenesteydelser, herunder til markeder uden for EU; og 5) *adgang til finansiering*, dvs. at det er yderst vigtigt at sikre, at der er finansiering til rådighed, og at de administrative byrder reduceres; finansieringsansøgninger bør være enkle, lette at forstå og desuden kunne anvendes inden for andre forretningsområder.

Formål

18. Det Europæiske Regionsudvalg understreger, at der på tidspunktet for vurderingen er betydelige forskelle mellem sektorer og medlemsstater i EU's indre marked med hensyn til ressourceeffektivitet, og opfordrer til, at der træffes foranstaltninger til fremme af ressourceeffektiviteten gennem udveksling af eksempler på bedste praksis og fejltagelser;

19. understreger de lokale og regionale myndigheders — navnlig kommunernes — betydning for gennemførelsen af de foranstaltninger, der er nævnt i ovenstående punkt, når man tager deres finansieringsmuligheder i betragtning gennem den nuværende fællesskabsramme;

20. mener, at der i alle værdikædens led bør gøres bestræbelser på at forbedre ressourceeffektiviteten, hvilket vil mindske behovet for råmaterialer betydeligt, og at en værdikædebaseret tilgang bør integreres i såvel de offentlige som de private sektors aktiviteter;

21. mener, at den grønne handlingsplan bør fokusere på foranstaltninger på europæisk niveau, som sigter mod at harmonisere og styrke de eksisterende grønne initiativer, der anvendes til at støtte SMV'erne på nationalt og regionalt niveau;

22. bemærker, at der lægges vægt på vedvarende energi og biobrændstoffer på områder, hvor EU har tilstrækkelige oplysninger, knowhow og teknologi; opfordrer til at fjerne hindringerne for udviklingen, så der kan genereres omfattende grøn og kvalificeret beskæftigelse af høj kvalitet, og går ind for F+U+I i denne sektor;

23. understreger betydningen af en grøn tankegang og den stigende udbredelse af EU-oprindelsesmærkning i medlemsstaterne;

24. bifalder Kommissionens målsætning om at etablere en europæisk platform for ressourceeffektivitet i 2015 og forbinde denne med et netværk for partnerskab i alle europæiske regioner, men opfordrer Kommissionen til i forbindelse med en sådan platform at afklare, hvem der skal være partnere, og hvordan de vælges;

25. understreger desuden, at de lokale og regionale myndigheder må inddrages i denne proces, da de er bedst placeret til at forstå de særlige omstændigheder og udfordringer på lokalt og regionalt niveau og til at vurdere, hvem der er de mest relevante lokale interessenter. I den forbindelse bør man fremme kortlægningen af det særlige potentiale, de enkelte regioner har, for så vidt angår hjælp til de lokale aktører i identificeringen af investeringsklynger, støtteforanstaltninger til selvstændig virksomhed og oprettelse af uddannelses- og specialiseringskurser, der fokuserer på forskellige aspekter af den grønne økonomi;

26. finder det nødvendigt at opstille mål for miljøansvarlig produktudformning og opfordrer til øget miljømæssigt ansvar hos virksomhederne.

Vision

27. Det Europæiske Regionsudvalg understreger, at den ekspertise og de kvalifikationer, der kræves for at gøre økonomien grønnere, bør være tilgængelige for alle i de forskellige medlemsstater med hensyn til de centrale spørgsmål, og at der bør træffes foranstaltninger til at sikre et passende niveau af knowhow på lokalt niveau;

28. opfordrer til, at der gøres bestræbelser på yderligere at udbrede princippet om livslang læring. En nøgelfaktor er god udnyttelse af nye oplysninger, da en grøn økonomi kræver forandringer og gennemsligtige foranstaltninger i alle led af værdikædeprocessen;

29. understreger, at arbejde og kvalifikationer på nuværende tidspunkt ikke matcher hinanden i tilstrækkelig grad, og at systemiske ændringer er langsomme. Kommissionens ESCO-projekt er et godt eksempel på et forsøg på at matche arbejdsgivere med kvalificerede arbejdstagere; for yderligere forslag til matchning af arbejde med kvalifikationer henviser udvalget til sin udtalelse om En EU-kvalitetsramme for foregribelse af forandringer og omstruktureringer⁽²⁾;

30. understreger, at en grøn økonomi vil medføre overgang til en cirkulær og kulstoffattig økonomi, hvilket vil skabe nye og innovative arbejdspladser. Det betyder, at ældre arbejdspladser erstattes med nye, og at beskæftigelsesprofilerne må omdefineres;

31. opfordrer til yderligere gennemgang fremme af samarbejdet mellem myndigheder, SMV'er, foreninger og uddannelsesinstitutioner, idet en god udnyttelse af nye typer oplysninger kræver bedre målretning og koordinering af foranstaltninger og finansieringsinstrumenter;

32. understreger betydningen af forskning og teknologisk udvikling (FTU) for at sætte skub i den grønne økonomi ved med hjælp fra de nuværende europæiske midler at fremme samarbejdet mellem universiteter, SMV'er og andre lokale og regionale instanser, der som hjørnesten inden for viden (uddannelse, forskning og innovation) bør koordineres i synergiskabende konstellationer som klynger eller platforme for åben innovation med henblik på deling og gensidig udveksling af viden;

33. opfordrer i lyset af de lokale og regionale myndigheders vigtige ekspertise og beføjelser på dette område til, at disse bliver fuldt involveret i koordineringsforanstaltningerne. Der findes allerede gode eksempler på partnerskaber mellem lokale myndigheder i forbindelse med rådgivning af virksomheder og foreninger om energispørgsmål, herunder identificering af subsidier og finansieringsmuligheder, anbefalinger om individuelle foranstaltninger til at danne sig et overblik over leverandører af udstyr og tjenesteydelser og bistand i forbindelse med udarbejdelse af udbud.

Strategi

34. Det Europæiske Regionsudvalg finder det ligesom Kommissionen nødvendigt at revidere og ajourføre læseplanerne for de almene uddannelser og erhvervsuddannelserne samt kvalifikationskravene i nært samarbejde med medlemsstaterne og de lokale og regionale myndigheder for at tage højde for og fremme overgangen til en grøn økonomi og foreslår, at alle almene uddannelses- og erhvervsuddannelsesforløb i det mindste indeholder et modul om dette emne. Der bør desuden tages skridt til at undersøge, hvordan *virkningerne* af uddannelserne kan overvåges, eftersom der er behov for en langsigtet overvågning på såvel højt som lavt niveau;

35. frygter, at uddannelserne i grøn økonomi og de grønne kvalifikationer i de enkelte medlemsstater ikke er passende, forudsigelige og på et tilstrækkeligt højt niveau. Det er afgørende, at medlemsstaterne opretter kursusmoduler, som omfatter miljømæssig, juridisk og forretningsmæssig knowhow og giver de ansvarlige tilstrækkelige kvalifikationer og færdigheder;

⁽²⁾ (CdR 1319/2014).

36. fremhæver, at spørgsmålet om nye kvalifikationer især har betydning for de unge, der skal være bedre forberedt til morgendagens job og navnlig de grønne job;

37. understreger behovet for at se mere bredt på og tage højde for de langsigtede virkninger, hvorved man vil kunne kombinere kvalifikationer på miljøområdet med en solid forretningsmæssig knowhow. Man bør allerede i skolen fremme en miljø- og erhvervsvenlig tankegang, da nye erhverv kræver kvalifikationer inden for både naturvidenskab, teknologi og matematik. En sådan bevidstgørelse bør også have en fremtrædende plads i voksenuddannelsesprogrammer;

38. beklager, at så få SMV'er i Europa ved, hvordan man kan anvende ressourcer mere effektivt, og kender de potentielle fordele ved at anvende denne viden i økonomisk praksis;

39. foreslår, at de lokale, regionale og nationale myndigheder, der har skattemæssige beføjelser, indfører mekanismer med positiv forskelsbehandling til fordel for de virksomheder, som implementerer grøn økonomi-principper og -begreber under kriterierne for socialt ansvar, herunder lavere afgifter og skatter, offentlige indkøb og skattefradrag;

40. slår til lyd for, at oplysninger om mulighederne for uddannelse og finansiering målrettes SMV'erne i de forskellige sektorer, da de ikke nødvendigvis er klar over, hvilke behov for uddannelse i grøn økonomi de har;

41. opfordrer til, at der skabes incitamenter til at supplere kvalifikationer, eftersom det er vigtigt at erhverve ny viden og knowhow. Der skal oplyses om, hvordan alle genanvendelige materialer kan genanvendes og omdannes til nye og innovative materialer, og hvilke regler og krav der gælder;

42. bemærker, at 75 % af EU's SMV'er har oplevet en stigning i udgifterne til råmaterialer over en femårig periode, og at der er et presserende behov for at afprøve nye metoder og til at formidle disse systematisk med det mål for øje at beskytte virksomhedernes konkurrenceevne;

43. anbefaler, at de forskellige sektorer ser nærmere på mulighederne for at indgå i et tættere samarbejde samt for at udnytte hinandens ekspertise, produkter og produktkomponenter, hvilket vil skabe forretningsmuligheder for især de små virksomheder, der vil kunne danne større enheder gennem netværkssamarbejde. Der bør indsamles eksempler, og bedste praksis skal videreformidles i medlemsstaterne;

44. anbefaler, at man undersøger alle muligheder for at hjælpe SMV'erne med at genanvende brugte og overskydende råmaterialer i deres egen produktions- og værdikæder eller sågar som led i en anden virksomheds produktion. Som eksempel kan nævnes et energikoncept med et lukket kredsløb, der er afpasset efter lokale forhold, hvor affald, tabt energi, varme, stoffer og CO₂ anvendes og genanvendes til produktion af energi og fødevarer;

45. konstaterer, at det er nødvendigt at fremme virksomhedssamarbejdet mellem den økologiske fødevarersektor og andre sektorer, som har relationer til denne sektor: gastronomi, restaurationsbranchen, landturisme, agroturisme, naturturisme, fremstilling af bæredygtig og håndfremstillet emballage, bæredygtigt byggeri, håndværksmæssig fødevarerproduktion osv.;

46. slår til lyd for, at der rettes bevidstgørelseskampagner om bæredygtig udvikling mod EU's borgere, hvor der gøres opmærksom på, at alle personligt kan øve indflydelse på, hvor meget affald der produceres, og hvordan affaldet skal håndteres;

47. påpeger, at de lokale myndigheder spiller en afgørende rolle med hensyn til at nå EU's emissionsmål. Som et godt eksempel herpå kan nævnes det finske projekt »Hen imod kulstofneutrale byer«, der har til formål at forpligte de lokale aktører — byråd, indbyggerne og virksomhederne — til at mindske drivhusgasemissionerne. Projektet skal gøre det muligt at finde nye og innovative tilgange til fremme af den lokale beskæftigelse, som bygger på en bæredygtig anvendelse af de lokale naturressourcer og større energieffektivitet;

48. anbefaler, at der udarbejdes modeller for deleøkonomi og tjenestebaseret økonomi, hvor forbrugerne i modsætning til et traditionelt ejerskab kan købe produkter som en tjeneste og levere dem tilbage til producenten ved udgangen af deres livscyklus med henblik på genanvendelse;

49. går ind for, at der udvikles bedre beregningsmetoder, som mere præcist kan måle energiforbruget;

50. er bevidst om, at fremstillingen af produkter, der på én og samme tid er miljøvenlige og kommercielle, kræver betydelige økonomiske ressourcer i forbindelse med såvel produktudvikling og -lancering som registrering af de produkter og tjenester, der opstår som følge af produktudviklingen. Lovgivningen vil fremover blive nødt til at bane vej for en hurtig udvikling af innovative løsninger og ikke hæmme eller begrænse den;

51. foreslår, at anvendelsen af miljøstyringssystemer, og navnlig det europiske EMAS-system, fremmes med henblik på at indarbejde økologisk tænkning i virksomhedernes beslutningstagning, hvorved deres driftseffektivitet og oplysninger om deres miljøadfærd kan forbedres.

Virkninger

52. Det Europæiske Regionsudvalg er enig med Kommissionen i, at medlemsstaterne også kan mindske lønomkostningerne ved at anvende auktionsindtægter fra EU's emissionshandelsordning, men fremhæver, at ordningen i sin nuværende form ikke er fuldt ud effektiv;

53. bifalder initiativets fokus på fremme af iværksætteri og minder om, at Europa ifølge udvalget bør præsentere iværksætteri for de unge som et muligt og lovende karriereforsøg;

54. mener, at socialt iværksætteri i lighed med grøn økonomi kan betragtes som et værdifuldt alternativ til de traditionelle måder at drive virksomhed på, uanset om der er tale om profit- eller ikkeprofitorienteret virksomhed. Udvalget hilser i den sammenhæng Kommissionens ønske om at lette de sociale virksomheders adgang til finansiering velkommen;

55. mener, at virksomhederne gennem innovation og designændringer af produkter samt produktions- og forretningsmodeller kan mindske anvendelsen af dyre primære råmaterialer og reducere affald;

56. mener, at indførelsen af en ensartet europæisk certificeringsordning for grøn økonomi vil give især erhvervslivet fordele og på lang sigt skabe forudsigelighed og retssikkerhed, da fortolkningen af loven på en række forskellige områder, der har været genstand for juridiske konflikter, vil være kendt på forhånd;

57. bemærker, at råmaterialer, vand og energi tegner sig for 50 % af virksomhedernes samlede produktionsomkostninger⁽³⁾, hvorfor en mindskelse af disse alt for store omkostninger for virksomhederne ved at omlægge energiproduktions-, transport- og distributionssystemerne ikke blot vil øge ressource- og energieffektiviteten, men tillige kan afføde betydelige besparelser. Dette er så meget desto mere presserende, som udgifterne til råmaterialer og energi er steget de seneste år;

58. slår til lyd for, at de lokale og regionale aktører målrettet bliver oplyst om finansieringsmulighederne i programmeringsperioden 2014-2020, og at disse midler anvendes til at støtte »grønne« SMV'er, herunder EFRU, ESF, ELFUL, Life-programmet, finansieringsfaciliteten for naturkapital, instrumentet til privatfinansiering af energieffektivitet, COSME og Horisont 2020;

59. rejser spørgsmålet om indførelse af miljøafgifter og -skatter som instrumenter til fremme af miljømæssigt medansvar, der ifølge Kommissionen i mindre udstrækning vil påvirke væksten negativt, og som vil føre til bedre miljøpræstationer og højere beskæftigelse. De medlemsstater, der har erfaringer med miljøafgifter, kunne i højere grad dele ud af deres erfaringer til nytte for de andre medlemsstater;

⁽³⁾ Europe INNOVA (2012) »Guide to resource efficiency in manufacturing: Experiences from improving resource efficiency in manufacturing companies«. Findes her.

60. påpeger, at Kommissionen og medlemsstaterne har udviklet relevante indikatorer og redskaber, der kan give en bedre forståelse af EU's, de nationale og de regionale arbejdsmarkeder. Medlemsstaterne bør for at få gennemslagskraft anvende harmoniserede EU-moduler i forbindelse med gennemførelsen og overførslen af data;
61. bemærker på ny, at de offentlige myndigheder er nødt til at investere i kvalitetsinfrastrukturer på bl.a. transport- og digitaliseringsområdet for at skabe et gunstigt erhvervmiljø, og at de i den forbindelse har behov for EU-støtte;
62. er bevidst om, at SMV'erne mangler viden samt netværks- og it-kompetencer, hvorfor de har vanskeligt ved at udnytte de muligheder, som affaldsforebyggelse og genanvendelse af produkter, råmaterialer og affald som led i forskellige værdikæder giver;
63. påpeger, at de høje omkostninger, som er forbundet med de indledende investeringer, kan lægge en dæmper på virksomhedernes interesse for genanvendelse og genvinding af ressourcer, der forudsætter, at SMV'erne finder de hermed forbundne aktiviteter kommercielt levedygtige. Der bør derfor træffes skatte- og lovgivningsmæssige samt andre former for foranstaltninger for at mindske deres virkninger;
64. mener, at man i højere grad bør anvende grønne standarder, som respekterer biodiversiteten og fremmer politikkerne til begrænsning af og tilpasning til klimaforandringerne, og udbrede dem på tværs af medlemsstaterne, hvilket kræver en regelmæssig oplysning af forbrugerne;
65. er enig i, at de principper, der er omfattet af EU's standarder for grøn økonomi, bør forankres i alle SMV'ernes aktiviteter, men finder det også helt afgørende, at man får slutbrugerne af produkterne, dvs. forbrugerne, til at købe de produkter, som er godkendt som miljøansvarlige;
66. påpeger, at en grønnere værdikæde, der omfatter genfremstilling, reparation, vedligeholdelse, genvinding og økodesign, kan give mange SMV'er betydelige forretningsmuligheder, men at lovgivningsmæssige, institutionelle, tekniske og kulturelle barrierer forhindrer SMV'erne i at drage fordel heraf, og at disse barrierer skal fjernes eller, hvis de ikke kan fjernes, søges overvundet.

Bruxelles, den 12. februar 2015

Markku MARKKULA

*Formand for
Det Europæiske Regionsudvalg*
